

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ПРОФЕСОР, обявен от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ за област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието (Административно и финансово управление в образователната система) в ДВ, бр. 41./03.06.2022 година

Рецензент:

проф. дн Ваня Спасова Георгиева

Кандидат:

доц. д-р Деница Петкова Загорчева-Койчева.

1. Биографични данни и професионално-академична дейност на кандидатката

Професионалната дейност на доц. д-р Деница Петкова Загорчева-Койчева протича в началото като специалист по счетоводство, администрация и финанси в Община Шумен, а в последствие най-вече като асистент и доцент в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Като преподавател и управленец най-тясно е обвързана с Факултета по педагогика. Позитивен факт спрямо изискванията на конкурса е участието на доц. Загорчева в разработване и утвърждаване на учебни програми за оценяване и акредитиране на ОКС „бакалавър“, и „магистър“, както и в разработването на лекционни и практически курсове с прилагане на нововъведения в методите на преподаване. От представената професионална характеристика се вижда, че доцент Загорчева има натрупан опит в организация и обучение на педагогически специалисти (не само студенти, а и администратори от практиката), както и в организация на проектна дейност извън сферата на учебните планове,

по които работи като доцент.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидатката

Трябва да се отбележи факта, че справка с точките по критериите за минимални национални изисквания на доц. Загорчева е попълнена акуратно. Може да се твърди, че по своя характер представените материали не повтарят, а надхвърлят с проблематиката си публикации, с които тя е придобила степента „доктор“ или е участвала в процедура за доцент. В документацията са описани над 40 научни публикации и множество учебни помагала и учебници.

За количествена и качествена оценка на трудовете на кандидатката, които подлежат на рецензиране приемам преди всичко двете монографии, както и статиите свързани с проблематиката в професионално направление „Теория и управление на образованието“.

Спирам вниманието си по-детайлно на следните трудове, които са публикувани през последните години и са в направление 1.1. Теория и управление на образованието:

- Д. Загорчева-Койчева. (2022). Система за успешно управление на образователната институция , (монография - хабилитационен труд) , Изд ШУ, 2022, ISBN: 978-619-201-635-7, 193 стр.
- Д. Загорчева-Койчева, (2022). Модел за формиране на финансова грамотност като ключова компетентност за развитие на образованието, (монография), Изд ШУ, 2022, ISBN: 978-619-201-638-8, 164 стр.
- Д. Загорчева-Койчева. (2022). Модел за ефективно финансово управление на съвременния образователен мениджър и Управление на риска в образователната организация в: Актуални проблеми на управлението на образователните институции (2 самостоятелни студии в колективна монография), Изд ШУ, 2022, ISBN 978-619-201-555-8, 40 стр.
- Д. Загорчева. (2022). Финансиране на образованието в България в периода 2001 – 2020, : Кариери, том 2, бр.11
- D. Zagorcheva. (2021). Model of relationships in the management of educational institutions, SocioBrains, ISSUE 82, June
- D. Zagorcheva.(2022). The need for financial literacy in children as a key factor for their future career development, Journal “Careers” Vol.1, 22-27
- D. Zagorcheva. (2022). Management of behavior and relationships in the collective, SocioBrains, ISSUE 89, January
- Д. Zagorcheva. (2022). The school director – manager or executive, SocioBrains, ISSUE 92, April
- Zagorcheva, D. (2020). Internal financial control in the public sector – norms, contractors, scope. SocioBrains, ISSUE 70 (1), 71 – 75.

Пред
ставя
ните
Трудо
ве

имат преди всичко теоретичен характер, но в тях са включени и изследвания с емпиричен характер , както и демонстрация на текстове с

обучаващ статус за финансовите параметри и финансовите политики в управлението на образованието. Те са специфично потапяне на читателя в проблематиката на финансовия мениджмънт за образователната система, нещо, което не е правено до този момент в такава степен в литературата за управление на образованието у нас.

Доц. Загорчева познава добре нормативните документи за финансово управление и контрол в публичния сектор, както и административните задължения на управляващите в образователните институции. Към това може да се прибавят и нейните компетенции за динамиката и тенденциите на развитие на финансовата страна на образователния мениджмънт в училищната среда, ситуациите за риск и проблемите за справяне с конфликтите и управление на персонала в образователната институция. Това позволява на доц. Загорчева да изготви свой модел за ефективно финансово управление на съвременния образователен мениджър. Както се изразява тя, в него е доминиращ стремежът за „ систематизиране на областите на управление чрез прилагане на установен ред и взаимовръзки при изпълнението на отделните етапи“. Това определя и акцентът върху разбирането на управлението на образователната институция като предимно административна дейност, която трябва да се извършва в определена система от алгоритми. Независимо от това, хабилитационният труд има теоретико-практическа стойност и може да бъде начало на редица изследвания върху отделни процедури, етапи, правила за ефективност, но и за субстратегии и училищни политики. Демонстрира се стремеж за анализ и обобщения, които надхвърлят параметрите на финансовия мениджмънт където доц. Загорчева е безспорно специалист и разкриване на по-широк кръг от проблеми в управлението на образователните институции. Затова до известна степен не само в хабилитационния труд, но и в другите така посочени студии и статии се навлиза в мениджмънт на персонала, управлението на иновациите и проектната дейност, управлението на риска, квалификацията, информационното осигуряване, качеството и т.н.

Вниманието на доц. Загорчева се концентрира най-силно върху структурирането на етапи и извеждането на алгоритми и правила в области където емпиричното изследване направено от нея показва най-ниска компетентност на изследваните лица. Това осигурява обучаващия характер на трудовете на доц. Загорчева.

Заслужава внимание разработения и експериментиран от доц. Загорчева модел за формиране на финансова грамотност в различни възрастови групи на образователната ни система, включително и в предучилищна възраст. До голяма степен той е мотивиран от констатации за незадоволителното ниво на финансовата грамотност у нас (не само за учениците, но и на възрастните) по критериите на изследвания на Организация за икономическо сътрудничество и развитие (OECD) и Международната програма за изследване на образователните постижения на учениците (PISA). Моделът на доц. Загорчева е разработен на база когнитивно развитие в различните възрасти и е съобразен с описаните от нея ментални възможности на децата и учениците. В центъра на вниманието е постепенното надграждане на грамотността, свързана с разбирането за парите като стойност, възможност, богатство, инструмент. Създадената от авторката на модела методическа система за т.нар. демонстрационни уроци показва добра методическа култура и съвременно владение на приложението на принципа за нагледност. За съжаление, предложената система за опознаване на парите не обхваща достатъчно широко съвременните педагогическите инструменти за изграждане на финансова грамотност. Според множество публикации на западни автори тя се формира в контекста на по-широкото разбиране на процесите на формиране на икономически начин на мислене на децата и учениците най-вече в иницирираната и специално организирана за тях проектна дейност. Това позволява изграждането на икономическия начин на мислене и в частност финансовата грамотност на подрастващите да се съчетае с

дейностите в съвременното технологично обучение и цялостния процес на формиране на функционалната грамотност.

3. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидатката

Приемам така описаните приноси в научната и научно-приложна дейност, посочени като отделен файл в документацията за конкурса. Освен това подчертавам, че са налице достатъчно аргументи за положителен избор защото има:

- ✓ Добре структурирана, четлива и отговаряща на изискванията информация в изготвената от нея документация за процедурата по избор в конкурса и за пред НАЦИД;
- ✓ Наличие на достатъчно публикации, включително учебни помагала и монография с характеристиките на хабилитационен труд, който не повтаря предметната област и приносите, направени в дисертационния труд и процедурата за доцент;
- ✓ Наличие на нейни публикации в реферирани и индексирани научни издания, както и на цитирания на нейни трудове в такива издания;
- ✓ Наличие на административен опит, който позволява практически трансфери и полезни обобщения в нейната преподавателската дейност.

4. Критични бележки и препоръки

Имам препоръка за в бъдеще когато се коментират теоретични постановки за определени явления в образователните системи и техните анализи да има по детайлно отразяване на световно признати (най вече европейски) изследователи в областта на образователния мениджмънт. Посочен е доста богат списък на използвана литература, но в текстовете до голяма степен не се вижда какво точно се приема от нея и какво се отхвърля.

5. Заключение

На основата на демонстрираните умения за научно-изследователска и преподавателска дейност в комплектованите за конкурса документи от доц. Загорчева, актуалността и значимостта на трудовете ѝ за педагогическата общност у нас, както и на наличието на определен спектър от научно-приложни резултати съобразно Закона за развитието на академичния състав в Република България мога да твърдя, че са осъществени *изискванията за получаване на академичната длъжност ПРОФЕСОР в Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.1 Теория и управление на образованието (Административно и финансово управление в образователната система)*

Считам, че избраното за оценяване на документацията по конкурса научно жури може да гласува положително за получаване на тази научна степен от доц. д-р Деница Петкова Загорчева-Койчева.

Личното ми решение е да гласувам положително.

14.10.2022

Благоевград

Рецензент:.....

проф. дн Ваня Спасова Георгиева